

Til

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Høring - NOU 2009:16 Globale miljøutfordringer - norsk politikk

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev datert 16.9.2009 og NOU 2009:16.

Norges Skogeierforbund finner det oppsiktsvekkende at utvalget synes å ta det som en gitt sannhet at det er skadelig for miljøet å stimulere til økt produksjon og uttak av trevirke. Utvalget går deretter langt i å antyde at flere sentrale økonomiske virkemidler i skogbruk bør gjennomgås for å vurdere om de bør avvikles eller omlegges fordi de gir negative miljøeffekter.

Skogeierforbundet vil i denne forbindelse påpeke at utredningen er avgitt etter at regjeringen 29. mai 2009 la fram St. meld. nr. 39 (2008-2009) "Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen", der regjeringen gir klart uttrykk for at den vil forsterke de skogpolitiske virkemidlene for å kunne øke skogens bidrag i arbeidet med å dempe den globale oppvarmingen. Ved å satse på økt produksjon (økt planting og planteforedling), uttak og bruk av trevirke er det i denne stortingsmeldingen grundig dokumentert at det er mulig å redusere nettoutslippet av klimagasser med nærmere 10 mill. tonn CO₂ over tid. Dette er tiltak som også FNs klimapanel har lagt stor vekt på.

Disse store miljømessige gevinstene ved et aktivt skogbruk har utvalget totalt oversett. Utvalgets vurderinger knyttet til virkemidlene i skogbruket synes kun å være basert på at utvalget har tatt det som et utgangspunkt at en aktiv utnytting av skogressursene er negativt for det biologiske mangfoldet. Uten faglig grunnlag har utvalget verken tatt hensyn til den faktiske utviklingen av skogen som grunnlag for det biologiske mangfoldet, eller det miljøløft næringen har tatt for å sikre og utvikle det biologiske mangfoldet. Både planting, drift i vanskelig terreng og veibygging må skje innenfor klare rammer gitt gjennom en moderne skoglovgivning og næringens egen miljøsertifisering.

På denne bakgrunn tar Norges Skogeierforbund sterk avstand fra de vurderinger som er gjort i NOU 2009:16 vedrørende støtteordningene i skogbruket. Klimagevinsten ved et aktivt skogbruk og næringens aktive innsats for å ivareta det biologiske mangfoldet tilsier tvert i mot at støtteordningene forsterkes slik regjeringen legger opp til i St. meld. nr. 39 (2008-2009).

Skogeierforbundet vil påpeke at utvalget var sammensatt uten den skogbruksfaglige kompetansen som er nødvendig for å kunne vurdere effektene av virkemidlene i norsk skog-

politikk på en kvalifisert måte. Vi kan heller ikke se at utvalget på noen måte har brukt slik kompetanse i sitt arbeid. Skogeierforbundet finner dette sterkt kritikkverdig.

Når nettopp klimaendringer og forholdet til naturressursene var en sentral del av utvalgets mandat, blir dette desto mer bemerkelsesverdig. I det følgende har vi redegjort nærmere både for klimagevinstene ved å satse på skog og hvordan hensynet til biologisk mangfold blir ivaretatt i skogbruket. I tillegg har vi noen merknader til utvalgets vurderinger knyttet til vern (frivillig vern av skog), utviklingen av villmarkspregete områder og til subsidiering av fornybar energi.

Klimagevinstene ved å satse på skog

Det årlige opptaket i Norge av CO₂ i skog i vekst gjennom fotosyntesen har ved en aktiv skogpolitikk blitt mer enn fordoblet de siste hundre årene. Skogen binder i dag over halvparten av de menneskeskapte klimagassutslippene i Norge. I St.meld. nr. 39 er det dokumentert at med økt produksjon, uttak og bruk av trevirke kan skogens klimabidrag økes ytterligere. Det er bl.a. pekt på at følgende tiltak er mulige:

- økt planting både etter hogst og for å etablere skog på nye arealer.
- mer gjødsling av skog
- økt innsats i skogplanteforedling
- økt uttak av tømmer til industrien for å kunne øke trebruken
- økt uttak av trevirke for å kunne øke produksjonen av bioenergi.

Gjødsling og økt uttak/bruk av trevirke vil gi en rask klimagevinst. Til sammen kan disse tiltakene redusere det årlige nettoutslippet av klimagasser med drøyt 5 mill. tonn CO₂ på kort sikt. Dette tilsvarer 10 % av de menneskeskapte utslippene av klimagasser i Norge.

Økt planting/skograising og økt innsats i planteforedling vil i løpet av 50-100 år gi et økt opptak på omtrent 4 mill. tonn CO₂ pr. år. Samtidig vil det gi grunnlag for økt uttak og bruk av tre i framtida.

Økt uttak og bruk av trevirke forutsetter både at skogressursene i det vanskelige terrenget utnyttes og at skogveinettet fortsatt bygges ut for å gjøre skogressursene mer tilgjengelige.

I stortingsmeldingen signaliserer regjeringen bl.a. at den vil (sitater):

- *forsterke den skogpolitiske virkemiddelbruken med sikte på økt opptak av CO₂ gjennom bærekraftig, aktivt skogbruk, planting, planteforedling og enkelte andre skogtiltak*
- *legge til rette for økt trebruk med sikte på varig binding av karbon og miljøgevinster ved at tre erstatter andre og mer klimabelastende materialer*
- *stimulere til økt bærekraftig produksjon av bioenergi basert på landbrukets ressurser, særlig gjennom økt uttak av råstoff fra skogbruket og bedre utnytting av biprodukter og avfall fra jordbruket.*

Disse signalene, som også er basert på vurderinger av hva som er forsvarlig ut fra andre miljøhensyn, viser at regjeringen vil ha økt aktivitet i skogbruket. Når en NOU avgitt kort tid etter at regjeringen fremmet meldingen – etter svært mangelfulle og overflatiske

vurderinger – kommer til det motsatte resultatet, fortjener den knapt å bli tatt seriøst. Det blir også temmelig spesielt når tilplanting av skog, som FNs klimapanel framholder som et tiltak som kan gi betydelige klimagevinster, blir vurdert av utvalget som en ”siste-utveiteknologi”.

Biologisk mangfold og skogbruk

Utvalget skriver i kap. 5.3 at omleggingene av driftsmåtene i skogbruket har betydelige miljøkonsekvenser og at gammelskog med sjeldne arter er spesielt utsatt. Utvalget har imidlertid ikke brydd seg verken om å sjekke hvordan skogen økologisk sett har utviklet seg de siste 70-80 årene eller hvilke hensyn som tas i det moderne skogbruket. Flere andre steder i kap. 5 pekes det på at nye driftsmåter i skogbruket/et intensivt skogbruk er negativt for det biologiske mangfoldet, uten å vurdere verken utviklingen i skogen eller hvordan skogbruket i praksis tar vare på og utvikler miljøverdiene.

Utviklingen av skogtilstanden er grundig dokumentert gjennom Landsskogtakseringen. Resultatene fra denne viser bl.a. at de siste 70-80 årene har blitt stadig:

- mer biologisk gammel skog
- mer død ved i skogen
- flere gamle grove trær i skogen
- mer lauvskog

Grunnlaget for levedyktige populasjoner av de aller fleste arter som er avhengig av gammelskogkvaliteter, har derfor blitt bedre de siste 70-80 årene.

Samtidig har skogbruket gjennomført et stort miljøløft de siste 10 årene. Etter 2001 har praktisk talt hele det norske skogbruket vært miljøsertifisert etter Levende Skogs standard for et bærekraftig skogbruk og miljøstyringssystemet ISO 14001. Levende Skogs standard (kravene til skogbehandlingen) har blitt utviklet i en konsensusprosess der alle berørte interessegrupper, herunder miljøbevegelsen, har vært representert. Standarden setter konkrete krav til hvordan skogbrukstiltak skal utføres og hvordan hensynet bl.a. til biologisk mangfold skal ivaretas.

I løpet av de siste årene har Norge i tillegg fått en moderne skogbrukslovgivning (ny lov og nye forskrifter, bl.a. en forskrift om bærekraftig skogbruk) hvor hensynet til biologisk mangfold er sterkt vektlagt.

Norges Skogeierforbund kan med dette som utgangspunkt ikke se at det er grunnlag for den negative holdningen til skogbruket som utvalget gir uttrykk for. De tiltak en ønsker å stimulere gjennom de økonomiske virkemidlene må gjennomføres innenfor de rammer som er satt gjennom lovverket og skogbrukets egen miljøsertifisering.

Frivillig vern

Utvalget er tydeligvis heller ikke særlig godt oppdatert på hvordan vernearbeidet i Norge nå i praksis gjennomføres. Når utvalget skriver at vern av produktiv skog skaper konflikter, kan de ikke ha fått med seg at en gjennom et samarbeid mellom Skogeierforbundet og miljøvernmyndighetene med satsing på frivillig vern har fjernet disse.

Det må også skyldes mangel på kunnskap når utvalget framholder det finske METSO-prosjektet som et eksempel til etterfølgelse, men kun mener at *aspekter* av frivillig vern av skog i Norge er det. For de som kjenner til hvordan disse to ordningene fungerer, er det liten tvil om hva som virkelig har vært en suksess.

Villmarkspregete områder – uberørt natur

I kapittel 5 bruker utvalget ukritisk definisjonen av villmarkspregete naturområder for å underbygge at det stadig blir vanskeligere å finne naturområder som er lite berørt. En teoretisk definisjon av villmarkspregete arealer knyttet til avstand fra moderne sivilisasjonssinngrep som veier og vannkraftutbygging sier imidlertid svært lite om hvor mye uberørt natur som finnes.

Mens stort sett all utmark tidligere ble utnyttet aktivt for å høste trevirke og produsere mat, er det i dag store arealer som ikke utnyttes næringsmessig. Av et totalt skogdekt areal på 120 mill. dekar er for eksempel bare halvparten vurdert som økonomisk drivverdig for skogbruket. Vi ser også at en stor del av de skogområder som i dag oppleves som "uberørte" og verneverdige, har vært gjenstand for omfattende hogstinnngrep for 60-100 år siden.

Norges Skogeierforbund vil derfor advare mot utvalgets ukritiske bruk av begrepet "villmarkspregete områder."

Subsidier til fornybar energi

Under forutsetning av et tilstrekkelig stramt kvotesystem eller tilsvarende avgifter på utslipp av klimagasser er vi i prinsippet enig i at det ikke er behov for subsidier til fornybar energi. Dette er imidlertid ikke tilfellet i dag og vil heller ikke være det i overskuelig framtid. Det vil dermed ikke være grunnlag for lønnsom produksjon av ny fornybar energi uten subsidier – "fødselshjelp".

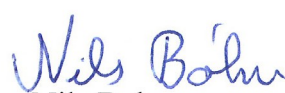
Ønsker en å utvikle fornybare energikilder, kommer en derfor i realitetens verden ikke utenom at slik produksjon må støttes. Det samme vil være tilfellet for støtte til spesifikke teknologier som utvalget også uttrykker skepsis til.

For å sikre en utvikling av bioenergi som miljøvennlig alternativ til eksisterende energikilder, må derfor allerede etablerte tiltak/ordninger videreføres, samtidig som virkemiddelbruken forsterkes ved å:

- etablere feed-in støtte for biovarme
- etablere langsiktige stimuleringstiltak for andre generasjons biodrivstoff
- implementere fornybardirektivet etter samme mal som EU legger til grunn.
-

Med hilsen
NORGES SKOGEIERFORBUND

Gudbrand Kvaal

Nils Bøhn